

Reportatge | Text: Ada Castells

D'on surt

Jonathan Littell publica 'El sec i l'humit', un detallat estudi sobre l'home feixista basat en la figura del belga Léon Degrelle

Després de la lectura de *Les benignes* és difícil oblidar el seu protagonista, Max Aue, un nazi refinat que compleix amb l'extermini de jueus amb la mateixa diligència que es prepara banys escumosos enmig dels bombardejos de Berlín. Max Aue és un d'aquells corcs que s'instal·la en la ment dels lectors per sempre més.

Molts l'han conegut, si tenim en compte les tres edicions fetes per Quaderns Crema i els 95.000 exemplars editats per RBA en castellà. Aquests són els mateixos segells que ara Jonathan Littell ha triat per sorprendre'ns amb *El sec i l'humit*, un llibre escrit en paral·lel a *Les benignes* i on retrata la personalitat de Léon Degrelle, el Belga que Hitler va lloar tot dient-li que era el fill que hauria volgut tenir. Es veu que Degrelle portava aquestes declaracions del Führer com una medalla i no parava de repetir-les amb un orgull similar al que feia

servir quan defensava que Hergé s'havia inspirat en ell per vestir Tintín amb pantalons bombats.

A diferència de *Les benignes*, *El sec i l'humit* és molt més curt: 140 pàgines amb fotografies incloses. En aquestes pàgines també hi hem de comptar un parell d'annexos i un postfaci escrit per Klaus Theweleit, l'autor de l'assaig *Fantasies masculines*, que interpreta el nazisme alemany i tots els feixismes com una manera violenta d'entendre la vida en el context irresolt de la relació home-dona.

L'interès del personatge triat per Littell per observar el feixisme des d'aquesta òptica psicològica és evident. Degrelle és l'autor de *La campanya de Rússia*, un document sobre aquest episodi clau de la Segona Guerra Mundial. Littell va llegir fil per randa aquest text del 1944 per anar fent el retrat del feixista tipus que li va servir per bastir tan magistralment la figura d'Aue.

L'escriptor torna ara amb la seva paciència de documentalista i amb l'habilitat de qui fa una autòpsia va disseccionant-nos

Mostra què passava i fa pensar en el que passa ara

aquest comandant de la Waffen SS que ho va fer tan bé, per dir-ho d'alguna manera, que es va guanyar l'honor d'entrevistar-se amb Hitler. "Lamentablement per a ell, la postguerra no serà nazi", escriu l'autor en el seu més pur estil descarnat, i és que en els textos de Littell la pietat només corre a càrrec del lector.

Degrelle va acabar refugiat a la Màlaga franquista, on va participar en la construcció de les bases de l'OTAN. Un cop enllestit l'encàrrec, va fer fallida perquè els nord-americans no li van pagar la feina. No va ser per raons ètiques, naturalment, sinó perquè ells, a diferència de Hitler, no es van sentir satisfets pels serveis prestats.

Si en el cas de *Les benignes* el lector es podia torturar amb la idea que en una situació de violència total tots perdem la dignitat, a *El sec i l'humit*, Littell ens allibera d'aquesta deshumanització per explicar-nos que hi ha una determinada personalitat propícia a posar-se al servei de l'extermini dels altres. Seguint Theweleit, Littell mostra com el feixista mai no ha completat la

El comandant de la Legió Lucien Lipert, amb els braços plegats durant uns exercicis militars. Entrada triomfal dels nazis, quan ja perdien molts homes al front. Propaganda per lluitar contra els bolxevics. Un legionari való al fang, un dels principals enemics del front rus, tal com explica Littell a 'El sec i l'humit'. Aquests són quatre exemples de les moltes il·lustracions que trobem al nou llibre de Jonathan Littell

Max Aue?

seva separació de la mare i mai no ha arribat a construir-se un Jo en el sentit freudià. El feixista és "l'encara-no-nascut-completament". I això tant ho podem veure en el nazi, com en els torturadors nord-americans de la presó d'Abu Ghraib o en el comandant txetxè Xamil Bassàiev.

Com és típic en la marca Littell, no ens estalviem cap detall dels mètodes de treball de Dregrelle. És a dir, el text ens mostra la crueltat del que va passar i això fa pensar en el que encara passa. Així, quan parla de les relacions d'aquests feixistes amb les dones, Littell escriu: "Com que el feixista no pot anorrear completament la dona (la necessita per reproduir-se), l'escindeix en dues figures: la Infermera (o la Castellana) blanca, naturalment verge, que generalment mor o en tot cas es petrifica, tret que el feixista no s'hi casi; en aquest cas, desapareix purament i simplement del text; o la Infermera (o la Prostituta) roja, que el feixista, per tal

de mantenir el seu Jo, mata, preferiblement esclafant-la a cops de culata i transformant-la en polpa sangonosa".

Amb la precisió d'un rellotger, Littell arriba a comptabilitzar els sinònims que utilitza De-

grelle per referir-se a l'enemic i els cops que els fa servir. També dedica tot un capítol a un dels altres enemics de la campanya de Rússia: el fang, fet que dóna una idea del perquè del títol d'aquest assaig. "Per fer front a aquest fang, per resistir, només hi ha una solució: fer-se enca-

grelle per referir-se a l'enemic i els cops que els fa servir. També dedica tot un capítol a un dels altres enemics de la campanya de Rússia: el fang, fet que dóna una idea del perquè del títol d'aquest assaig. "Per fer front a aquest fang, per resistir, només hi ha una solució: fer-se enca-

Littell fa un pas més per avançar en la gran pregunta

ra més rígid", escriu Littell posant-se en la ment d'un feixista tipus.

En la seva definició, l'escriptor també argumenta perquè feixisme i homosexualitat no han fet mai bona parella: "Com a màxim, un cert nombre de figures feixistes podrien deixar lloc a un cert homoerotisme, però sublimat, idealitzat i completament asexual", una informació que ens permet replantejar-nos la complexa sexualitat de Max Aue.

Amb *El sec i l'humit* Littell fa un pas més per avançar en la resposta a la gran pregunta del segle XX: per què es va arribar a aquest extrem? El dit acusador es dirigeix a un tipus determinat de mascle i amb això ens exculpa, fet que se li agraeix després d'inquietar-nos fins als extrems de l'horror amb Max Aue.

De fet, amb la lectura d'*El sec i l'humit* s'arriba a la mateixa certesa que amb *Les benignes*: el màxim objectiu ha de ser sempre evitar la guerra perquè quan s'entra a l'espiral de la violència, tot és possible. Llegiu Littell i, malauradament, ho podreu tornar a comprovar.*

L'escriptor viu a Barcelona, però evita les entrevistes perquè el que interessa és el llibre. És cert.

